

Підсумовуючи слід зазначити, що практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що пропозиції і рекомендації, сформульовані як результат дослідження, дозволяють підприємствам кількісно та якісно оцінити фінансові ризики підприємницької діяльності, розробити стратегію та здійснити план їх мінімізації.

Л.І. Лачкова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

О.Ю. Аскрітєнкова, студ. (ХДУХТ, Харків)

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ВИЖИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Дослідження умов та порядку відновлення платоспроможності підприємств торгівлі довели, що основним критерієм прийняття рішення щодо фінансового оздоровлення або ліквідації підприємства є визначення внутрішніх сил протистояння банкрутству, що наявні у підприємства, завдяки активізації яких кризова ситуація може бути переборена і фінансова рівновага досягнута без залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Проблема реальної оцінки можливості виживання є на сьогодні дуже важливою, враховуючи умови глобальної економічної та фінансової кризи.

Вживання та розвиток є головною метою стратегії діяльності підприємства незалежно від фінансового стану, однак, коли на підприємстві діагностується криза розвитку, нормалізація стану підприємства, відновлення його конкурентоспроможності стає першочерговою задачею керівництва.

Для характеристики здатності підприємства до реалізації такої можливості використовується спеціальний термін – «потенціал виживання». Тобто, досліджуючи потенціал виживання, необхідно оцінити наявні передумови та можливості до самозбереження господарюючої системи, потенційні можливості підприємства щодо відновлення режиму її функціонування.

У спеціальній економічній літературі для визначених характеристик використовується і інший термін – «санаційна спроможність підприємства». Стосовно сутності санаційної спроможності у науковій літературі не існує значних розбіжностей. Більшість дослідників визначають санаційну спроможність як «наявність у підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, фінансових, організаційно-технічних та правових можливостей, які визначають здатність підприємства до успішного проведення санаційних заходів»

Враховуючи об'єктивну залежність санаційної спроможності підприємства від глибини поширення кризи, методики щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства, резервів підвищення ефективності функціонування та відновлення платоспроможності, можна використовувати у процесі оцінки санаційної спроможності підприємств.

Узагальнюючи результати теоретичного дослідження державних та наукових методик слід зазначити, що існуючі методики не враховують у повній мірі галузеві особливості діяльності підприємств, а результати оцінки за ними неоднозначні. Вищевикладене обумовлює складність та дискусійність питання оцінки глибини кризового стану підприємств та можливостей їх фінансового оздоровлення, неможливість автоматичного використання для оцінки санаційної спроможності підприємств торгівлі, необхідність його подальшого розвитку й удосконалення.

Дослідження санаційної спроможності підприємств торгівлі припускає використання принципу не тільки комплексності, але і системності. Це означає, що всі компоненти, на розв'язання проблем у розвитку яких спрямовані заходи санації підприємства торгівлі, в сукупності становлять певну систему з внутрішніми зв'язками та закономірностями розвитку. І якщо кожен компонент характеризується кількісними параметрами, то можлива і кількісна оцінка результативності дії всієї системи.

За таких умов існує об'єктивна необхідність використання інтегральних методів оцінки, які передбачають моделювання узагальнюючого показника оцінки економічного явища через визначення характеру його зв'язку з основними релевантними чинниками. Враховуючи комплексність поняття санаційної спроможності, що описується через різноспрямовані показники господарсько-фінансової діяльності підприємства, автор пропонує існуючих для її інтегральної оцінки використовувати адитивний тип детермінованої залежності від факторів, тобто оцінка рівня санаційної спроможності підприємства торгівлі апріорі дорівнює алгебраїчній сумі оцінок чинників.

Для отримання узагальнюючих оцінок залежностей адитивного типу, як правило, використовуються методи рейтингового або бального оцінювання. До індикаторної вибірки показників інтегральної бальної оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємств торгівлі запропоновано включити такі коефіцієнти: рентабельність активів, коефіцієнт покриття, період оборотності запасів, період оборотності кредиторської заборгованості, показник якості чистих активів.

Апробація запропонованої методики дозволила виділити цільову групу підприємств торгівлі, для яких санація є пріоритетним напрямком розвитку у короткостроковій перспективі.